

El nou color de la revolució

Quatre noies de Femen fan un acte de protesta contra el president ucraïnès, Viktor Ianukòvitx, davant l'estació de tren de Kíev, la capital, el propi passat 3 de febrer.

La cara de Greg, un neozelandès d'uns trenta anys, es va tornar blanca com la llet tot just d'arribar a l'aeroport ucraïnès de Donetsk. Una espectacular rossa d'uns vint anys, vestida amb pantalons de cuir i sabates de taló alt de pell de cocodril, l'havia anat a rebre a la terminal, tot brandant un paper on es podia llegir: "Greg, vine aquí." Amb l'objectiu de cridar encara més l'atenció, la jove ucraïnesa lluïa un ramellet de flors embolicat entre els cabells i, per acabar-ho d'arrodonir, anava amb els pits en l'aire. Si Greg va pensar que allò formava part del seu premi, anava ben errat. Inna Xevchenko, activista del grup Femen, era a l'aeroport de Donetsk per a muntar una acció de protesta contra un concurs organitzat per l'emissora de ràdio més popular de Nova Zelanda, The Rock FM. El premi

Una organització feminista ha canviat el color taronja de la revolució ucraïnesa pel rosa. Les activistes de Femen es manifesten 'topless' per reclamar un canvi en el paper de la dona a Ucraïna i, sobretot, que el país deixi de ser un paradís per al turisme sexual i la prostitució.

consistia en un viatge a Ucraïna amb totes les despeses pagades, inclosa la tria d'una esposa entre l'oferta d'una agència de contactes. Uns quants dies abans, arran de l'anunci del nom del guanyador, nou noies del col·lectiu Femen van manifestar-se *topless* davant les oficines del registre civil de Kíev per a expressar l'oposició al concurs

radiofònic. El lema de l'acció era prou explícit: "Ucraïna no és cap bordell."

Femen és una organització feminista creada l'any 2008 a Kíev, la capital d'Ucraïna, per un grup de noies universitàries que amb prou feines si tenien vint anys. L'objectiu fundacional era manifestar-se contra el turisme sexual, la prostitució i l'activitat de les em-

preses de contactes internacionals que operen a Ucraïna. “Femen es basa en la idea que les noies han de ser participants actius en la societat. Volem que les dones desenvolupin una consciència social. Anem contra el turisme sexual i la indústria del sexe a Ucraïna”, deia Anna Hutsol, líder del grup, en una entrevista feta per Natàlia Antonova, sots-directora del diari *Moscow News*, a final del 2009. Al seu torn, Alexandra Xevxenko, una altra de les líders del grup, assegurava, segons unes declaracions recollides per l'agència Reuters, que l'objectiu de Femen és millorar el paper de les dones, en una societat que, segons aquesta organització, és completament dominada pels homes. “Volem mostrar que avui dia les dones tenen un paper buit de significat en la societat ucraïnesa. El seu lloc és la cuina o el lliit”, es queixava l'activista.

Això no obstant, a mesura que han passat els mesos, els objectius de Femen s'han ampliat ostensiblement. Una de les accions de protesta més recents, feta a final del mes d'abril passat, va consistir a passejar-se amb roba interior i caretes antigàs per la zona propera a la central de Txornòbil, coincidint amb el 25è aniversari de la catàstrofe nuclear, segons que explicava el setmanari *Der Spiegel*. D'aquesta manera, en pocs mesos, Femen ha esdevingut un col·lectiu molt conegut internacionalment, sobretot per les aparicions de noies *topless* que ha portat a terme a Kíev i a més ciutats d'arreu del país. “Els nostres plans són conquerir el món sencer. Volem mostrar a tothom el nostre neofeminisme”, assegurava Anna Hutsol al setmanari alemany. Segons els responsables de Femen, l'organització compta amb uns 300 membres, la gran majoria noies, de les quals una vintena participen regularment en les accions amb els pits al descobert. Les actuacions, tanmateix, han originat una gran reacció a internet, on es calcula que Femen té més de 25.000 seguidors. No fa gaire, els responsables de Facebook van blocar-los la pàgina, que consideraren pornogràfica.

Acció política. Entre els objectius de Femen hi ha també la denúncia de la situació política que es viu a Ucraïna. “El temor creix a Europa, perquè cinc anys després de la revolució taronja,

la mà dura de l'home retorna a Ucraïna”, escrivia Anna Hutsol en un article d'opinió publicat a mitjan 2010 al diari *Kyiv Post*. De fet, una de les primeres accions que van posar aquest col·lectiu de feministes en l'ull de l'huracà va tenir lloc a començament del 2010, quan un grup de noies va presentar-se *topless* al col·legi electoral on havia de votar el candidat presidencial Víktor Ianukòvitx, que va esdevenir president del país arran d'aquelles eleccions. Posteriorment, les noies de Femen van organitzar una acció semblant quan el primer ministre ucraïnès, Mikola Azarov, proposat per Ianukòvitx, va anunciar la formació d'un nou govern compost cent per cent per homes. “Demanem a Azarov que prengui les decisions correctes, que esmeni aquesta situació i posi fi a l'absència de dones al govern. Podria començar substituint els ministres implicats en investigacions criminals per candidates femenines”, demanava Hutsol a l'article d'opinió al *Kyiv Post*.

D'ençà que Ianukòvitx és al poder la pressió policíaca sobre Femen s'ha intensificat, fins al punt que Anna Hutsol ha denunciat que l'estiu del 2010 uns membres dels serveis secrets ucraïnesos van irrompre a casa seva i van amenaçar-la de trencar-li les cames si no posava fi a les accions de Femen. “La policia s'ha tornat més agressiva amb nosaltres, però almenys ara ens prenen seriosament”, deia Hutsol, en declaracions recollides per l'agència Reuters. De fet, un dels punts d'inflexió en el tractament de la policia ucraïnesa vers les noies de Femen es produí l'octubre del 2010, coincidint amb la visita del primer ministre rus, Vladímir Putin, a Kíev. No gaire lluny d'on Putin i el seu homòleg ucraïnès, Mikola Azarov, eren reunits, un grup de sis membres de Femen feia *topless* sota una estàtua de Lenin, cridant consignes contra Rússia i exigint a Putin que se n'anés d'Ucraïna. En una pancarta es podia llegir “Ucraïna no és Alina”, amb referència a la suposada relació entre el primer ministre rus i la gimnasta olímpica Alina Kabaieva. Segons que assenyala l'agència Reuters, la policia va detenir i interrogar les noies que havien participat en aquell acte de protesta. Al seu torn, Taras Txornòbil, un diputat independent del parlament ucraïnès, assegurava al reportatge publicat pel

La policia ucraïnesa arresta un grup de mem-

setmanari *Der Spiegel* fa dues setmanes que “l'estat té por de Femen, perquè les noies intensifiquen els atacs contra el govern de Ianukòvitx”.

Fins i tot algunes de les membres de Femen consideren la possibilitat d'aprofitar la fama que tenen per a presentar-se a les eleccions parlamentàries d'Ucraïna que és previst que es faran l'any vinent. “Entenem que la solució als problemes de les dones necessita una acció política i no només la protesta. Cal un nou partit polític, un partit de dones, diferent de qualsevol dels que hi ha al parlament. Pot sonar ingenu, però nosaltres volem canviar Ucraïna i esborrar la imatge que el país és una destinació europea del turisme sexual”, explicava Anna Hutsol al diari *Kyiv Post* a mitjan 2010. En una línia semblant, Víktor Sviatski, un dels pocs membres masculins de Femen i estrateg polític del grup, assegurava en aquest mateix mitjà que l'evolució del col·lectiu és inevitable. “Les noies no poden estar tota la vida sortint al carrer mig despullades. Cal que ens moguem cap a l'arena política i intentem influir

bres de Femen que es manifestava topless a la capital, Kíev, el novembre del 2010.

en la presa de decisions i en el procés legislatiu”, deia. En canvi, Volodímir Tsibulko, un analista polític ucraïnès, considera que les tècniques de Femen poden ser efectives en un moviment social, però no en un partit polític. “Sac-sejant les consciències no n’hi ha prou per a esdevenir un partit polític. Femen hauria de tenir alguna mena d’infraestructura de partit i un cert programa *per a* alguna cosa i no únicament *contra*. La societat ucraïnesa és molt conservadora i no acceptarà programes provocadors com els que Femen pot ser capaç de proposar”, explicava aquest analista al diari *Kyiv Post*.

Crítiques des de dins. De fet, alguns grups feministes ucraïnesos de caire més tradicional han criticat els mètodes de Femen, sobretot perquè consideren que és una contradicció protestar contra el turisme sexual i la prostitució ensenyant els pits. “Per a esdevenir diputat, cal tenir alguna cosa més que uns atributs sexuals primaris”, deia Anna Xarigina, vice-presidenta de

Sphere, una associació de dones ucraïnesa, al diari *Kyiv Post*. “La gent ens acusa d’anar contra la indústria del sexe, però de vestir-nos com si fóssim professionals del sexe. La diferència és que les treballadores del sexe ucraïneses no són mestresses del seu cos. Quan una de les noies de Femen surt al carrer *topless* fa un acte radical. La nostra imatge sexi suscita debat. I per a avançar cal que hi hagi debat”, responia Anna Hutsol a aquestes acusacions, a l’entrevista feta per Natàlia Antonova, sots-directora del diari *Moscow News*. Al seu torn, Alexandra Xevxenka, una altra activista de Femen, justificava els mètodes d’aquesta organització, en declaracions recollides per l’agència Reuters: “Vam començar protestant vestides però ningú no ens feia cap cas. M’agrada despullar-me. És la manera com aconseguim d’atreure l’atenció”, deia.

Una de les principals preocupacions de les noies que formen part de Femen és veure què passarà l’any que ve a Ucraïna durant la celebració de l’Euro-

copa de futbol. “Estem molt preocupades pel turisme sexual i la prostitució a Ucraïna durant el campionat europeu de futbol del 2012, perquè sabem que el govern vol treure profit d’aquest negoci”, explicava Hutsol a final de desembre, en una entrevista publicada pel portal d’informació Mizozo. En aquesta entrevista, a més, Hutsol mostrava inquietud per la situació política a Ucraïna. “Anem contra la influència de Rússia a Ucraïna. La gent ucraïnesa no vol pertànyer a Àsia, sinó formar part d’un país europeu. Protestem contra el totalitarisme del nostre president i no volem veure les mans de Rússia al nostre país. La qüestió és mostrar a la gent que poden lluitar pels seus drets sense ser intimidats per ningú”, deia Hutsol. I afegia: “Somiem que podem esdevenir un nou partit polític i no deixar el país a mans de la gent que creu en el totalitarisme. Somiem que d’aquí a uns anys totes les noies es podran dir Femen i això voldrà dir que son fortes i intel·ligents. Volem un moviment internacional i espero que ben aviat Femen serà als Estats Units, representat per boniques noies americanes.”

La vocació de Femen de ser un referent internacional, de fet, va quedar demostrada fa uns quants mesos, quan van boicotar la projecció d’un film iranià a Kíev per donar suport a Sakhineh Mohammadi Ashtiani, una dona condemnada a mort per adulteri pel règim de l’Iran. Més recentment, el 14 de febrer passat, dia de Sant Valentí, un grup de noies d’aquest col·lectiu es va manifestar davant l’ambaixada d’Itàlia a Kíev per a solidaritzar-se amb les dones d’aquest país que protesten per les actituds del president del govern, Silvio Berlusconi. Una de les noies de Femen, Inna Xevxenka, segons que recollia la revista electrònica *Cafebabel*, va deixar ben clares les seves motivacions i objectius. “Ens vam aplegar davant l’ambaixada italiana per dir a les dones d’Itàlia que els fem costat. La imatge de Berlusconi, el fred dominador de dones que pot besar tothom qui vulgui, representa tot allò que no volem. Si Berlusconi té intenció de continuar amb aquest joc, no dubtarem a anar a Itàlia i dir-li què en pensem davant dels morros”.

Xevi Camprubí